

KOMMISJONSBEKLUTNING

2016/EØS/47/101

av 20. desember 2011

om anvendelsen av artikkel 106 nr. 2 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte på statsstøtte i form av godtgjøring for offentlig tjenesteyting til visse foretak som er blitt tillagt oppgaven å utføre tjenester av allmenn økonomisk betydning

[meddelt under nummer C(2011) 9380]

(2012/21/EU)(*)

EUROPAKOMMISJONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte, særlig artikkel 106 nr. 3, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) I henhold til traktatens artikkel 14 skal Unionen, med forbehold for traktatens artikkel 93, 106 og 107, bruke sin myndighet på en måte som sikrer at tjenester av allmenn økonomisk betydning utføres på grunnlag av prinsipper og vilkår som gjør det mulig å oppfylle oppgavene.
- 2) For at visse tjenester av allmenn økonomisk betydning skal kunne utføres på grunnlag av prinsipper og vilkår som gjør det mulig å oppfylle oppgavene, kan det vise seg å være nødvendig med finansiell støtte fra staten for å dekke noen eller samtlige av de særskilte kostnadene som oppstår på grunn av forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste. I samsvar med traktatens artikkel 345, slik den tolkes av Den europeiske unions domstol, er det irrelevant om slike tjenester av allmenn økonomisk betydning utføres av offentlige eller private foretak.
- 3) I traktatens artikkel 106 nr. 2 fastsettes det at foretak som er blitt tillagt oppgaven å utføre tjenester av allmenn økonomisk betydning eller som har karakter av et fiskalt monopol, omfattes av traktatens regler, særlig konkurransereglene, i den grad anvendelsen av disse regler ikke rettslig eller faktisk hindrer utførelsen av oppgavene som er tillagt dem. Dette bør imidlertid ikke påvirke utviklingen av samhandelen i et omfang som strider mot Unionens interesser.

- 4) I sin dom i *Altmark*-saken⁽¹⁾ fastslo Domstolen at godtgjøring for offentlig tjenesteyting ikke utgjør statsstøtte i henhold til traktatens artikkel 107 dersom fire kumulative kriterier er oppfylt. For det første må foretaket som mottar godtgjøringen, ha faktiske forpliktelser til å yte offentlig tjeneste, og forpliktelsene må være klart definert. For det andre må parametrene som godtgjøringen beregnes på grunnlag av, være fastsatt på forhånd på en objektiv og åpen måte. For det tredje kan godtgjøringen ikke overstige det som er nødvendig for å dekke, helt eller delvis, kostnadene knyttet til oppfyllelsen av forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste, idet det tas hensyn til den relevante inntekten og en rimelig fortjeneste. Til slutt er det slik at dersom foretaket som skal oppfylle forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste, i et konkret tilfelle ikke velges etter en framgangsmåte for offentlig innkjøp der det er anledning til å velge den anbyderen som er i stand til å yte disse tjenestene til lavest kostnad for samfunnet, skal godtgjøringens størrelse fastsettes på grunnlag av en analyse av de kostnadene et vanlig foretak, veldrevet og tilstrekkelig utstyrt med de relevante midler, ville hatt ved å yte dem.
- 5) Dersom disse kriteriene ikke er oppfylt og de alminnelige vilkårene for anvendelse av traktatens artikkel 107 nr. 1 er oppfylt, utgjør godtgjøring for offentlig tjenesteyting statsstøtte som omfattes av traktatens artikkel 93, 106, 107 og 108.
- 6) I tillegg til denne beslutning er tre instrumenter relevante for anvendelsen av statsstøttereglene på godtgjøring for yting av tjenester av allmenn økonomisk betydning:
  - a) en ny melding om anvendelsen av Den europeiske unions statsstøtteregler på godtgjøring for yting av tjenester av allmenn økonomisk betydning⁽²⁾ tydeliggjør anvendelsen av traktatens artikkel 107 og kriteriene fastsatt gjennom *Altmark*-dommen på slik godtgjøring,

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 7 av 11.1.2012, s. 3, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 66/2012 av 30. mars 2012 om endring av EØS-avtalens vedlegg XV (Statsstøtte), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 43 av 2.8.2012, s. 56.

⁽¹⁾ Sak C-280/00 *Altmark Trans* og *Regierungspräsidium Magdeburg* mot *Nahverkehrsgesellschaft Altmark* [2003] ECR I-7747.

⁽²⁾ EUT C 8 av 11.1.2012, s. 4.

- b) en ny forordning som Kommisjonen har til hensikt å vedta, om anvendelsen av traktatens artikkel 107 og 108 på bagatellmessig støtte til yting av tjenester av allmenn økonomisk betydning, fastsetter visse vilkår – herunder for godtgjøringens størrelse – for når godtgjøring for offentlig tjenesteyting skal anses ikke å oppfylle alle kriteriene i artikkel 107 nr. 1,
- c) reviderte rammebestemmelser om statsstøtte i form av godtgjøring for offentlig tjenesteyting⁽¹⁾ angir hvordan Kommisjonen vil analysere saker som ikke omfattes av denne beslutning, og som derfor må meldes til Kommisjonen.
- 7) Kommisjonsvedtak 2005/842/EC av 28. november 2005 om anvendelse av EF-traktatens artikkel 86 nr. 2 på statsstøtte i form av godtgjøring for offentlig tjenesteyting til visse foretak som er blitt tillagt oppgaven å utføre tjenester av allmenn økonomisk betydning⁽²⁾ presiserer betydningen og omfanget av unntaket omhandlet i traktatens artikkel 106 nr. 2 og fastsetter regler for å sikre en effektiv overvåking av at kriteriene fastsatt i nevnte bestemmelse er oppfylt. Denne beslutning erstatter vedtak 2005/842/EF og fastsetter vilkår for når statsstøtte i form av godtgjøring for en tjeneste av allmenn økonomisk betydning ikke er omfattet av kravet om forhåndsmelding i traktatens artikkel 108 nr. 3 ettersom den kan anses som forenlig med traktatens artikkel 106 nr. 2.
- 8) Slik støtte kan erklæres forenlig med traktaten bare dersom den gis for å sikre yting av tjenester av allmenn økonomisk betydning som omhandlet i traktatens artikkel 106 nr. 2. Det framgår klart av rettspraksis at medlemsstatene har utstrakt adgang til å utøve skjønn med hensyn til hvilke tjenester som kan defineres som tjenester av allmenn økonomisk betydning, dersom Unionen ikke har sektorregler på området. Det er derfor Kommisjonens oppgave å sikre at det ikke forekommer åpenbare feil når det gjelder definisjonen av tjenester av allmenn økonomisk betydning.
- 9) Forutsatt at en rekke vilkår er oppfylt, vil begrensede godtgjøringsbeløp til foretak som er blitt tillagt oppgaven å utføre tjenester av allmenn økonomisk betydning, ikke påvirke utviklingen av samhandelen og konkurransen i et slikt omfang at det strider mot Unionens interesser. Det bør derfor ikke kreves individuell melding om statsstøtte for godtgjøring under et fastsatt årlig godtgjøringsbeløp, forutsatt at kravene i denne beslutning er oppfylt.
- 10) På bakgrunn av utviklingen i samhandelen i Unionen på området yting av tjenester av allmenn økonomisk betydning, som vises for eksempel gjennom den sterke økningen av multinasjonale tjenesteytere innenfor en rekke sektorer som er av stor betydning for utviklingen av det indre marked, er det hensiktsmessig å fastsette en lavere grense for det godtgjøringsbeløp som kan unntas fra meldingsplikten i samsvar med denne beslutning, enn den som ble fastsatt i vedtak 2005/842/EF, samtidig som det bør være mulig å beregne dette beløpet som et årlig gjennomsnitt for hele tildelingsperioden.
- 11) I sykehus og i foretak med ansvar for sosialtjenester som er blitt tillagt oppgaver av allmenn økonomisk betydning, gjør det seg gjeldende særlige forhold som det må tas hensyn til. Det bør særlig tas hensyn til det faktum at sosialtjenester, under de rådende økonomiske forhold og på det indre markeds nåværende utviklingsstadium, kan kreve et støttebeløp som overskrider terskelen i dette direktiv, for å kompensere for kostnadene for den offentlige tjenesten. Et høyere godtgjøringsbeløp for sosialtjenester innebærer derfor ikke nødvendigvis en større risiko for konkurransevridning. Derfor bør også foretak med ansvar for sosialtjenester, herunder anskaffelse av sosialboliger for vanskeligstilte personer eller sosialt utsatte grupper som på grunn av sviktende betalingsevne er ute av stand til å finne en bolig på markedsvilkår, omfattes av unntaket fra meldingsplikten som fastsatt i denne beslutning, selv om godtgjøringsbeløpet de mottar, overskrider den allmenne godtgjøringsterskelen fastsatt i denne beslutning. Det samme bør gjelde for sykehus som yter legehjelp, herunder eventuelt akutt legehjelp og hjelpetjenester som er direkte knyttet til hovedvirksomhetene, særlig på forskningsområdet. For å bli omfattet av unntaket fra meldingsplikten bør sosialtjenester være tydelig angitte tjenester som dekker sosiale behov knyttet til sykepleie og langtidspleie, barnepleie, adgang til og gjeninntreden på arbeidsmarkedet, sosialboliger og vern og sosial integrering av sårbare grupper.
- 12) I hvilket omfang et bestemt godtgjøringstiltak påvirker handelen og konkurransen, avhenger ikke bare av det gjennomsnittlige årlige godtgjøringsbeløp og den berørte sektor, men også av tildelingsperiodens samlede varighet. Med mindre en lengre periode er berettiget ut fra behovet for en betydelig investering, for eksempel på området sosialboliger, bør anvendelsen av denne beslutning derfor begrenses til tildelingsperioder på høyst ti år.

(¹) EUT C 8 av 11.1.2012, s. 15.

(²) EUT L 312 av 29.11.2005, s. 67.

- 13) For at traktatens artikkel 106 nr. 2 skal komme til anvendelse, må medlemsstaten særskilt ha tildelt det berørte foretaket oppgaven å utføre en bestemt tjeneste av allmenn økonomisk betydning.
- 14) For å sikre at kriteriene i traktatens artikkel 106 nr. 2 overholdes, må det fastsettes mer presise vilkår som skal oppfylles når et foretak blir tildelt oppgaven å utføre tjenester av allmenn økonomisk betydning. Godtgjøringsbeløpet kan bare beregnes og kontrolleres på en korrekt måte dersom de forpliktelser til å yte offentlig tjeneste som påhviler foretakene, og de som eventuelt påhviler staten, er klart angitt i ett eller flere formelle dokumenter fra vedkommende myndigheter i den berørte medlemsstat. Instrumentets form kan variere fra en medlemsstat til en annen, men det bør minst inneholde opplysninger om de berørte foretak, arten og varigheten av og eventuelt det territorium som berøres av de pålagte forpliktelsene til å yte offentlig tjeneste, og tildelingen av eventuelle eneretter eller særretter, samt en beskrivelse av godtgjøringsordningen og parametrene for å fastsette godtgjøringen og for å unngå, og sikre inndrivelse av, en eventuell overkompensasjon. For å sikre åpenhet i forbindelse med anvendelsen av denne beslutning, bør tildelingsdokumentet også inneholde en henvisning til den.
- 15) For å unngå uberettiget konkurransevridning bør godtgjøringen ikke overstige det som er nødvendig for å dekke de nettokostnader som har påløpt i forbindelse med foretakets utførelse av tjenesten, herunder en rimelig fortjeneste.
- 16) Godtgjøring som overstiger det som er nødvendig for å dekke det berørte foretakets kostnader ved utførelsen av tjenesten, er ikke nødvendig for utførelsen av tjenesten av allmenn økonomisk betydning og utgjør derfor statsstøtte som er uforenlig med traktaten, som bør tilbakebetales til staten. Godtgjøring som mottas for å utføre en tjeneste av allmenn økonomisk betydning, men som det berørte foretak i virkeligheten bruker til virksomhet på et annet marked for andre formål enn formålene som er angitt i tildelingsdokumentet, er heller ikke nødvendig for utførelsen av tjenesten av allmenn økonomisk betydning og kan derfor også utgjøre statsstøtte som er uforenlig med traktaten, som bør tilbakebetales.
- 17) Nettokostnaden det skal tas hensyn til, bør beregnes som differansen mellom kostnaden som påløper ved utførelsen av tjenesten av allmenn økonomisk betydning, og inntekten fra tjenesten av allmenn økonomisk betydning, eller alternativt som differansen mellom nettokostnaden som påløper ved oppfyllelse av forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste, og nettokostnaden eller nettofortjenesten foretaket ville hatt uten forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste. Særlig dersom forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste fører til lavere inntekt, for eksempel på grunn av regulerte tariffene, men ikke påvirker kostnadene, bør det være mulig å fastslå nettokostnaden som påløper i forbindelse med forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste, på grunnlag av den tidligere inntekten. For å unngå uberettiget konkurransevridning bør alle inntekter fra tjenesten av allmenn økonomisk betydning, det vil si alle inntekter som tjenesteyteren ikke ville hatt uten forpliktelsen, tas hensyn til ved beregning av godtgjøringsbeløpet. Dersom vedkommende foretak har særretter eller eneretter knyttet til annen virksomhet enn tjenesten av allmenn økonomisk betydning som støtten gis til, og som gir et større overskudd enn den rimelige fortjenesten, eller drar nytte av andre fordeler som er gitt av staten, bør disse regnes med i foretakets inntekt, uten hensyn til hvordan de defineres i forbindelse med traktatens artikkel 107.
- 18) Den rimelige fortjenesten bør fastsettes som en kapitalavkastning som tar hensyn til risikoen eller fraværet av risiko. Kapitalavkastningen bør defineres som internrenten foretaket får på investert kapital i løpet av tildelingsperioden.
- 19) Fortjeneste som ikke overstiger relevant swaprente pluss 100 basispunkter, bør ikke anses som urimelig. I denne forbindelse anses relevant swaprente som en egnet avkastningsprosent for en risikofri investering. Tillegget på 100 basispunkter skal blant annet kompensere for likviditetsrisiko knyttet til kapitalen som er øremerket utførelsen av tjenesten i tildelingsperioden.
- 20) I tilfeller der foretaket som er blitt tillagt oppgaven å utføre en tjeneste av allmenn økonomisk betydning, ikke løper noen vesentlig forretningsmessig risiko, for eksempel fordi kostnadene som påløper i forbindelse med utførelsen av tjenesten, godtgjøres i sin helhet, bør en fortjeneste som overskrider referansemålet for relevant swaprente pluss 100 basispunkter, ikke anses som rimelig.
- 21) Dersom det på grunn av særlige omstendigheter ikke er hensiktsmessig å anvende kapitalavkastningen, bør medlemsstatene kunne anvende andre indikatorer for fortjeneste for å fastsette hva som er en rimelig fortjeneste, for eksempel gjennomsnittlig avkastning på egenkapital, avkastning på investert kapital, avkastning på eiendeler eller avkastning på salg.
- 22) For å bestemme hva som utgjør en rimelig fortjeneste, bør medlemsstatene kunne legge til grunn stimuleringskriterier knyttet særlig til kvaliteten på den tjenesten som ytes, og til produktivetsgevinster. Produktivetsgevinster bør ikke redusere kvaliteten på tjenesten som ytes. For eksempel bør medlemsstatene kunne definere produktivetsmål i tildelingsdokumentet og la godtgjøringen avhenge av i hvilken utstrekning

målene er nådd. I tildelingsdokumentet kan det fastsettes at dersom foretaket ikke når målene, skal godtgjøringen reduseres ved å anvende en beregningsmetode angitt i tildelingsdokumentet, mens dersom foretaket overgår målene, kan godtgjøringen økes ved å anvende en beregningsmetode angitt i tildelingsdokumentet. Belønninger knyttet til produktivitetsgevinster bør fastsettes på et nivå som gjør det mulig å oppnå jevn fordeling av slike gevinster mellom foretaket og medlemsstaten og/eller brukerne.

23) Traktatens artikkel 93 utgjør en særlov med hensyn til traktatens artikkel 106 nr. 2. Den fastsetter reglene for godtgjøring for offentlig tjenesteyting i landtransportsektoren. Artikkel 93 er tolket i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1370/2007 av 23. oktober 2007 om offentlig persontransport med jernbane og på vei og om oppheving av rådsforordning (EØF) nr. 1191/69 og 1107/70⁽¹⁾, der det fastsettes regler for godtgjøring av forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste ved offentlig persontransport. Medlemsstatene bestemmer selv om den skal anvendes på persontransport på innlands vannveier. Forordning (EØF) nr. 1370/2007 gir unntak fra meldingsplikten i henhold til traktatens artikkel 108 nr. 3 for enhver godtgjøring i landtransportsektoren som oppfyller vilkårene i den forordningen. I henhold til dommen i *Altmark*-saken kan godtgjøring i landtransportsektoren som ikke er i samsvar med bestemmelsene i traktatens artikkel 93, ikke erklæres som forenlig med traktaten på grunnlag av traktatens artikkel 106 nr. 2, eller på grunnlag av noen annen bestemmelse i traktaten. Denne beslutning får derfor ikke anvendelse på landtransportsektoren.

24) I motsetning til landtransportsektoren omfattes sjøtransportsektoren og lufttransportsektoren av traktatens artikkel 106 nr. 2. Visse regler som får anvendelse på godtgjøring for offentlig tjenesteyting i lufttransportsektoren og sjøtransportsektoren, finnes i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 av 24. september 2008 om felles regler for drift av lufttrafikk i Fellesskapet⁽²⁾ og i rådsforordning (EØF) nr. 3577/92 av 7. desember 1992 om anvendelse av prinsippet om adgangen til å yte tjenester innen sjøtransport i medlemsstatene (maritim kabotasje)⁽³⁾. I motsetning til forordning (EF) nr. 1370/2007 inneholder imidlertid disse forordningene ingen bestemmelser om eventuelle statsstøtteelementers forenlighet med det indre marked, og de inneholder heller ikke noe unntak fra meldingsplikten omhandlet i traktatens artikkel 108 nr. 3. Denne beslutning bør derfor få anvendelse på godtgjøring for offentlig tjenesteyting i lufttransportsektoren og sjøtransportsektoren forutsatt at godtgjøringen, i tillegg til å oppfylle vilkårene fastsatt i denne beslutning, også overholder sektorreglene i forordning (EF) nr. 1008/2008 og (EØF) nr. 3577/92, der det er relevant.

25) I de særskilte tilfellene der det gis godtgjøring for offentlig tjenesteyting for luft- eller sjøtransportforbindelser til øyer og for lufthavner og havner som utgjør tjenester av allmenn økonomisk betydning som omhandlet i traktatens artikkel 106 nr. 2, er det hensiktsmessig å fastsette terskelverdier basert på gjennomsnittlig årlig passasjerantall, ettersom dette på en mer nøyaktig måte gjenspeiler den økonomiske virkeligheten for disse formene for virksomhet og deres karakter av tjenester av allmenn økonomisk betydning.

26) Unntak fra kravet om forhåndsmelding for visse tjenester av allmenn økonomisk betydning er ikke til hinder for at medlemsstatene kan melde et særskilt støtteprosjekt. I tilfelle av en slik melding, eller dersom Kommisjonen vurderer et bestemt støttetiltaks forenlighet etter en klage eller på eget initiativ, vil Kommisjonen vurdere om vilkårene i denne beslutning er oppfylt. Dersom dette ikke er tilfelle, vil tiltaket bli vurdert i samsvar med prinsippene i kommisjonsmeldingen om en ramme for statsstøtte i form av godtgjøring for offentlig tjenesteyting.

27) Denne beslutning bør få anvendelse med forbehold for bestemmelsene i kommisjonsdirektiv 2006/111/EF av 16. november 2006 om innsyn i medlemsstatenes økonomiske forbindelser med offentlige foretak samt om økonomisk innsyn i visse foretak⁽⁴⁾.

28) Denne beslutning bør få anvendelse med forbehold for Unionens bestemmelser på konkurranseområdet, særlig traktatens artikkel 101 og 102.

29) Denne beslutning bør få anvendelse med forbehold for Unionens bestemmelser på området offentlige innkjøp.

30) Denne beslutning bør få anvendelse med forbehold for strengere bestemmelser i Unionens sektorregelverk knyttet til forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste.

31) Det bør fastsettes overgangsbestemmelser for individuell støtte som er gitt før denne beslutning trer i kraft. Støtteordninger som er iverksatt i samsvar med vedtak 2005/842/EF før denne beslutning trer i kraft, bør fortsatt være forenlige med det indre marked og unntas fra meldingsplikten i en periode på ytterligere to år. Støtte som er iverksatt før denne beslutning trer i kraft og som ikke er gitt i samsvar med vedtak 2005/842/EF, men som oppfyller vilkårene fastsatt i denne beslutning, bør anses som forenlig med det indre marked og unntas fra meldingsplikten.

⁽¹⁾ EUT L 315 av 3.12.2007, s. 1.

⁽²⁾ EFT L 293 av 31.10.2000, s. 3.

⁽³⁾ EFT L 364 av 12.12.1992, s. 7.

⁽⁴⁾ EUT L 318 av 17.11.2006, s. 17.

- 32) Kommisjonen har til hensikt å foreta en gjennomgåelse av denne beslutning fem år etter at den trådte i kraft —

TRUFFET DENNE BESLUTNING:

Artikkel 1

Formål

I denne beslutning fastsettes vilkårene for at statsstøtte i form av godtgjøring for offentlig tjenesteyting som gis til visse foretak som er blitt tillagt oppgaven å utføre tjenester av allmenn økonomisk betydning, er forenlig med det indre marked og unntas fra meldingsplikten fastsatt i traktatens artikkel 108 nr. 3.

Artikkel 2

Virkeområde

1. Denne beslutning får anvendelse på statsstøtte i form av godtgjøring for offentlig tjenesteyting som gis til foretak som er blitt tillagt oppgaven å utføre tjenester av allmenn økonomisk betydning i henhold til traktatens artikkel 106 nr. 2, og som omfattes av en av følgende kategorier:

- a) godtgjøring som ikke overstiger et årlig beløp på 15 millioner euro for ytingen av tjenester av allmenn økonomisk betydning på andre områder enn transport og infrastruktur for transport.

Dersom godtgjøringsbeløpet varierer i løpet av tildelingsperioden, skal det årlige beløpet beregnes som et gjennomsnitt av de årlige godtgjøringsbeløpene som forventes i hele tildelingsperioden,

- b) godtgjøring for yting av tjenester av allmenn økonomisk betydning som utføres av sykehus som yter legehjelp, herunder eventuelt akutt legehjelp. Dersom det også utføres andre tjenester som er direkte knyttet til hovedvirksomhetene, særlig på forskningsområdet, er dette imidlertid ikke til hinder for anvendelse av dette nummer,
- c) godtgjøring for yting av tjenester av allmenn økonomisk betydning som dekker sosiale behov knyttet til sykepleie og langtidspleie, barnepleie, adgang til og gjeninntreden på arbeidsmarkedet, sosialboliger og vern og sosial integrering av sårbare grupper,
- d) godtgjøring for yting av tjenester av allmenn økonomisk betydning i form av luft- eller sjøtransportforbindelser til øyer der den gjennomsnittlige årlige trafikken i de to regnskapsårene før året da oppgaven med å utføre tjenesten av allmenn økonomisk betydning ble tildelt, ikke overstiger 300 000 passasjerer,
- e) godtgjøring for yting av tjenester av allmenn økonomisk betydning til lufthavner og havner der den gjennomsnittlige

årlige trafikken i de to regnskapsårene før året da oppgaven med å utføre tjenesten av allmenn økonomisk betydning ble tildelt, ikke overstiger 200 000 passasjerer for lufthavner og 300 000 passasjerer for havner.

2. Denne beslutning får anvendelse bare dersom perioden da foretaket er blitt tillagt oppgaven å utføre tjenesten av allmenn økonomisk betydning, ikke overstiger ti år. Dersom tildelingsperioden overstiger ti år, får denne beslutning anvendelse bare i den utstrekning det fra tjenesteyteren kreves en betydelig investering som må skrives av over en lengre periode i samsvar med alminnelig anerkjente regnskapsprinsipper.

3. Dersom vilkårene for anvendelse av denne beslutning ikke lenger oppfylles i tildelingsperioden, skal støtten meldes i samsvar med traktatens artikkel 108 nr. 3.

4. På området luft- og sjøtransport får denne beslutning anvendelse bare på statsstøtte i form av godtgjøring for offentlig tjenesteyting som gis til foretak som er tillagt oppgaven å utføre tjenester av allmenn økonomisk betydning i henhold til traktatens artikkel 106 nr. 2, og som er i samsvar med henholdsvis forordning (EF) nr. 1008/2008 og forordning (EØF) nr. 3577/92, der det er relevant.

5. Denne beslutning får ikke anvendelse på statsstøtte i form av godtgjøring for offentlig tjenesteyting som gis til foretak på området landtransport.

Artikkel 3

Forenlighet og unntak fra meldingsplikten

Statsstøtte i form av godtgjøring for offentlig tjenesteyting som oppfyller vilkårene fastsatt i denne beslutning, skal anses som forenlig med det indre marked og skal unntas fra kravet om forhåndsmelding i traktatens artikkel 108 nr. 3, forutsatt at den også oppfyller kravene som følger av traktaten eller av Unionens sektorregelverk.

Artikkel 4

Tildeling

Opgaven med å utføre tjenesten av allmenn økonomisk betydning skal tildeles det berørte foretak ved ett eller flere formelle dokumenter, hvis form kan bestemmes av den enkelte medlemsstat. Dokumentet eller dokumentene skal særlig angi:

- a) arten og varigheten av forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste,
- b) det berørte foretak og, dersom det er relevant, det berørte territoriet,

- c) arten av enhver enerett eller særrett som innrømmes foretaket av den tildelende myndighet,
- d) en beskrivelse av godtgjøringsordningen og parametrene for beregning, kontroll og ny vurdering av godtgjøringen,
- e) ordningene for å unngå, og sikre inndrivelse av, en eventuell overkompensasjon, og
- f) en henvisning til denne beslutning.

Artikkel 5

Godtgjøring

1. Godtgjøringsbeløpet skal ikke overstige det som er nødvendig for å dekke nettokostnaden som påløper ved oppfyllelse av forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste, herunder en rimelig fortjeneste.

2. Nettokostnaden kan beregnes som differansen mellom kostnader som definert i nr. 3 og inntekter som definert i nr. 4. Alternativt kan den beregnes som differansen mellom nettokostnaden som påløper for foretaket ved oppfyllelse av forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste, og det samme foretakets nettokostnad eller nettofortjeneste dersom det ikke var pålagt forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste.

3. Kostnadene som det skal tas hensyn til, omfatter samtlige kostnader knyttet til utførelsen av tjenesten av allmenn økonomisk betydning. De skal beregnes på grunnlag av alminnelig anerkjente prinsipper for føring av kostnadsregnskap på følgende måte:

- a) Når vedkommende foretaks virksomhet er begrenset til tjenesten av allmenn økonomisk betydning, kan det tas hensyn til alle foretakets kostnader.
- b) Når foretaket også utfører virksomhet som faller utenfor området for tjenesten av allmenn økonomisk betydning, skal det bare tas hensyn til kostnadene knyttet til tjenesten av allmenn økonomisk betydning.
- c) Kostnadene som fordeles til tjenesten av allmenn økonomisk betydning, kan dekke alle direkte kostnader knyttet til utførelsen av tjenesten og et passende bidrag til kostnader som er felles for både tjenesten av allmenn økonomisk betydning og annen virksomhet.

- d) Det kan tas hensyn til kostnadene knyttet til investeringer, særlig i infrastruktur, dersom dette er nødvendig for utførelsen av tjenesten av allmenn økonomisk betydning.

4. Inntektene som det skal tas hensyn til, skal omfatte minst alle inntekter fra tjenesten av allmenn økonomisk betydning, uavhengig av om inntektene defineres som statsstøtte i henhold til traktatens artikkel 107. Dersom vedkommende foretak har særretter eller eneretter knyttet til annen virksomhet enn tjenesten av allmenn økonomisk betydning som støtten gis til, og som gir et overskudd ut over den rimelige fortjenesten, eller drar nytte av andre fordeler som er gitt av staten, skal disse regnes med i foretakets inntekt, uten hensyn til hvordan de defineres i forbindelse med traktatens artikkel 107. Den berørte medlemsstat kan bestemme at fortjenesten fra annen virksomhet som faller utenfor området for den berørte tjenesten av allmenn økonomisk betydning, helt eller delvis skal brukes til å finansiere tjenesten av allmenn økonomisk betydning.

5. I denne beslutning menes med «rimelig fortjeneste» den kapitalavkastning som et vanlig foretak ville kreve for å forplikte seg til å yte tjenesten av allmenn økonomisk betydning i hele tildelingsperioden, idet det tas hensyn til risikonivået. Med «kapitalavkastning» menes internrenten som foretaket får på investert kapital i løpet av tildelingsperioden. Risikonivået avhenger av den berørte sektor, type tjeneste og godtgjøringens særtrekk.

6. For å bestemme hva som utgjør en rimelig fortjeneste, kan medlemsstatene legge til grunn stimuleringskriterier knyttet særlig til kvaliteten på den tjenesten som ytes, og til produktivetsgevinster. Produktivetsgevinster skal ikke redusere kvaliteten på tjenesten som ytes. Belønninger knyttet til produktivetsgevinster skal fastsettes på et nivå som gjør det mulig å oppnå jevn fordeling av slike gevinster mellom foretaket og medlemsstaten og/eller brukerne.

7. Ved anvendelsen av denne beslutning skal en kapitalavkastning som ikke overstiger den relevante swaprenten pluss et tillegg på 100 basispunkter, under alle omstendigheter anses som rimelig. Den relevante swaprenten er den swaprenten hvis løpetid og valuta tilsvarer det som er angitt i tildelingsdokumentet. Dersom ytingen av tjenesten av allmenn økonomisk betydning ikke er knyttet til en betydelig forretningsmessig eller kontraktsmessig risiko, særlig dersom nettokostnaden som påløper ved ytingen av tjenesten av allmenn økonomisk betydning, i det vesentlige godtgjøres i sin helhet i ettertid, kan den rimelige fortjenesten ikke overstige den relevante swaprenten pluss et tillegg på 100 basispunkter.

8. Dersom det på grunn av særlige omstendigheter ikke er hensiktsmessig å anvende kapitalavkastningen, kan medlemsstatene anvende andre indikatorer for fortjeneste enn kapitalavkastningen for å fastsette hva som er en rimelig fortjeneste, for eksempel gjennomsnittlig avkastning på egenkapital, avkastning på investert kapital, avkastning på eiendeler eller avkastning på salg. Med «avkastning» menes fortjeneste før renter og skatt i gjeldende år. Den gjennomsnittlige avkastningen i løpet av kontraktens løpetid beregnes ved hjelp av en diskonteringsfaktor som angitt i kommisjonsmeldingen om revisjon av metoden for fastsetting av referanserente og diskonteringsrente⁽¹⁾. Uansett hvilken indikator den velger, skal medlemsstaten på anmodning fra Kommissjonen kunne framlegge dokumentasjon for at fortjenesten ikke overstiger det som et vanlig foretak ville kreve for å forplikte seg til å yte tjenesten, for eksempel ved å vise til avkastning som oppnås gjennom lignende typer kontrakter som tildeles på konkurransevilkår.

9. Når et foretak utfører virksomhet som både omfattes og ikke omfattes av området for tjenesten av allmenn økonomisk betydning, skal foretakets internregnskap angi atskilt kostnadene og inntektene knyttet til tjenesten av allmenn økonomisk betydning og kostnadene og inntektene for andre tjenester, samt parametrene for fordeling av kostnader og inntekter. Kostnadene knyttet til eventuell virksomhet utenfor området for tjenesten av allmenn økonomisk betydning skal omfatte alle direkte kostnader, et tilstrekkelig bidrag til felles kostnader og en passende avkastning på kapitalen. Det skal ikke gis noen godtgjøring for slike kostnader.

10. Medlemsstatene skal kreve at det berørte foretak tilbakebetaler eventuell utbetalt overkompensasjon.

Artikkel 6

Kontroll med overkompensasjon

1. Medlemsstatene skal sikre at godtgjøring som gis for utførelsen av tjenester av allmenn økonomisk betydning, oppfyller kravene fastsatt i denne beslutning, og særlig at foretaket ikke mottar høyere godtgjøring enn beløpet som er fastsatt i samsvar med artikkel 5. De skal framlegge dokumentasjon på anmodning fra Kommissjonen. De skal foreta eller sørge for at det foretas regelmessige kontroller minst hvert tredje år i tildelingsperioden og når nevnte periode utløper.

2. Dersom et foretak har mottatt godtgjøring som overstiger beløpet fastsatt i samsvar med artikkel 5, skal medlemsstaten kreve at det berørte foretak tilbakebetaler eventuell utbetalt overkompensasjon. Parametrene for beregning av framtidig godtgjøring skal ajourføres. Dersom overkompensasjonen

ikke overstiger 10 % av gjennomsnittlig årlig godtgjøring, kan overkompensasjonen overføres til neste periode og trekkes fra godtgjøringsbeløpet for den perioden.

Artikkel 7

Innsyn

For godtgjøring over 15 millioner euro som gis til et foretak som også utøver virksomhet som ikke omfattes av området for tjenesten av allmenn økonomisk betydning, skal den berørte medlemsstat offentliggjøre følgende opplysninger på internett eller på annen egnet måte:

- a) tildelingsdokumentet eller et sammendrag som omfatter opplysningene nevnt i artikkel 4,
- b) støttebeløpet som gis til foretaket hvert år.

Artikkel 8

Tilgang til opplysninger

Medlemsstatene skal i hele tildelingsperioden og i minst ti år fra tildelingsperioden utløper ha tilgjengelig alle opplysninger som er nødvendige for å fastslå om godtgjøringen som er gitt, er forenlig med denne beslutning.

Etter skriftlig anmodning fra Kommissjonen skal medlemsstatene gi Kommissjonen alle opplysninger Kommissjonen anser som nødvendige for å fastslå om gjeldende godtgjøringsordninger er forenlige med denne beslutning.

Artikkel 9

Rapportering

Hver medlemsstat skal hvert annet år oversende Kommissjonen en rapport om gjennomføringen av denne beslutning. Rapportene skal gi en detaljert oversikt over anvendelsen av denne beslutning i forbindelse med de ulike tjenestekategoriene nevnt i artikkel 2 nr. 1, herunder

- a) en beskrivelse av anvendelsen av denne beslutning på tjenester som omfattes av dens virkeområde, herunder intern virksomhet,
- b) det samlede støttebeløpet som gis i samsvar med denne beslutning, inndelt etter støttemottakernes økonomiske sektor,

⁽¹⁾ EUT C 14 av 19.1.2008, s. 6.

c) opplysninger om anvendelsen av denne beslutning i forbindelse med en bestemt type tjeneste har resultert i vanskeligheter for eller klager fra tredjemenn,

og

d) eventuelle andre opplysninger om anvendelsen av denne beslutning som Kommisjonen krever, og som skal angis i god tid før rapporten skal framlegges.

Den første rapporten skal framlegges innen 30. juni 2014.

Artikkel 10

Overgangsbestemmelser

Denne beslutning får anvendelse på individuell støtte og støtteordninger på følgende måte:

- a) Enhver støtteordning som er iverksatt før denne beslutning trer i kraft og som er forenlig med det indre marked og unntatt fra meldingsplikten i samsvar med vedtak 2005/842/EF, skal fortsatt være forenlig med det indre marked og unntas fra meldingsplikten i en periode på ytterligere to år.
- b) Enhver støtte som er iverksatt før denne beslutning trer i kraft og som ikke er forenlig med det indre marked eller

unntatt fra meldingsplikten i samsvar med vedtak 2005/842/EF, men som oppfyller vilkårene i denne beslutning, skal være forenlig med det indre marked og unntas fra kravet om forhåndsmelding.

Artikkel 11

Oppheving

Vedtak 2005/842/EF oppheves.

Artikkel 12

Ikrafttredelse

Denne beslutning trer i kraft 31. januar 2012.

Artikkel 13

Adressater

Denne beslutning er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel, 20. desember 2011.

For Kommisjonen

Joaquín ALMUNIA

Visepresident